

Lokalarkiverne i Århus Kommune

Beretning fra Arkivudvalget for året 2014

1. Arkivudvalgets sammensætning

Arkivudvalget består af 7 personer. En person udpeget fra hvert af de tre arkivområder - Nord, Syd og Vest. Det var i 2013 Marianne Vasard Nielsen fra Nord, Kirsten Williams fra Syd (afløste Klavs Klercke Rasmussen i foråret 2014) og Svend-Erik Christiansen fra Vest. Derudover sidder der i udvalget en repræsentant for Erhvervsarkivet (Lone Hedegaard Liljegren), en repræsentant fra Lokalhistorisk Samling (Merete Aaby Nielsen), en repræsentant fra Stadsarkivet (Søren Bitsch Christensen) samt en repræsentant fra Lokalbibliotekernes ledelse - det var Britta Bitsch indtil 1. oktober, hvor hun afløstes af Mikkel Hartvig Haaning. Selvfølgelig sidder også Arkivudvalgets sekretær Mikkel Randlev Møller med til møderne.

Fra 2014 er referaterne fra Arkivudvalgsmøderne ikke blot udsendt til arkiverne, men de er også lagt ud på nettet på Aarhus Kommunes Bibliotekers hjemmeside under indgangen ”Lokalhistorie”. Der præsenteres Arkivudvalget også ganske kort.

2. Lidt statistik fra arkivernes årsberetninger 2014 sammenlignet med 2011-2013

	2011 (21 arkiver)	2012 (21 arkiver)	2013 (19 + 1 arkiver)	2014 (20 + 1 arkiver)
Åbningstimer pr. måned	188	170	148 + 100	128 + 100
Antal medarbejdere	131	132	125 + 10	135 + 12
Antal besøgende på arkivet	1639	1833	1603 + 1100	1713 + 1200
Mundtlige ekspeditioner	411	565	377 + 1200	417 + 150
Skriftlige besvarelser	769	724	869 + 150	727 + 100
Afleveringer	542	482	407 + 85	454 + 100
Interview + videooptagelser	18 + 3	18 + 4	19 + 2 + 0+0	36 + 6 + 15+0
Udstillinger	66	36	29 + 2	70 + 2
Udgivelser	65	62	52 + 2	53 + 300
Foredrag	57	46	55 +32	66 +5

Generelle kommentarer til tallene

Tallene må naturligvis tages med alle mulige forbehold, da præcise opgørelser i flere tilfælde ikke er mulige, og flere af tallene kan uden nærmere forklaring være misvisende. Der bygges meget på skøn og i år kun på indberetninger fra 20 af de 22 lokalarkiver.

Med stadsarkivets oprettelse (officielt indviet i 2012) er det sidste og største befolkningsområde i Århus Kommune nu også dækket af et ”lokalarkiv”. Stadsarkivets indberettede tal for 2013 og 2014 er medtaget i ovennævnte skema og skrevet med småt.

Åbningstider: Ved beregningerne opereres med 4 uger pr. måned, og der ses bort fra

ferielukninger. Foruden det officielle anførte timetal har flere arkiver også åbent “efter aftale”, så tallet er uden tvivl et minimum.

Antal medarbejdere: Arkivmedarbejdere og støtteforeningers medlemmer kan i nogle tilfælde være svære at adskille. Hvornår er der tale om en medarbejder? Løse medarbejdere findes også. I gennemsnit drives hvert arkiv af 6-7 personer.

Antal besøgende: Tallene bygger nok især på arkivernes besøgsprotokoller, men mange besøgende kommer uden tvivl ikke med deri. “Besøgende” ved arkivaktiviteter uden for arkivets lokaler (foredrag, udstillinger, byvandring) er almindeligvis heller ikke medtalt. Besøgende på arkivernes hjemmesider og facebooksider burde måske også medtælles – de optræder selvfølgelig ikke i besøgsprotokollerne.

Mundtlige besvarelser: er i sagens natur svære at optælle, og registreres måske slet ikke.

Tilfældige forespørgsler og besvarelser, når man færdes i lokalområdet er svære at medtælle, men er jo stadig en forespørgsler. Det hele kan kun blive et forsigtigt gæt, og tallet er utvivlsomt højere end det sammentalte.

Skriftlige besvarelser: klassiske brevforespørgsler er uden tvivl i aftagende, mens henvendelser via e-mail er i vækst – ikke mindst åbningen af arkiv.dk den 20. februar skubber i den retning. Vi vil i stigende grad blive fundet via nettet.

Afleveringer: tallet er med til at vise, at vi er indsamlede og bliver benyttet i lokalområdet.

Definition af en aflevering er uklar. I Arkibas kan vi opgøre det i indkomstjournaler, men det siger ikke noget om små / store afleveringer og løbende afleveringer er ofte udeladt. Måske måle i hyldemeter, men fremtidens voksende mængde af digitale arkivalier vil så ikke komme med i opgørelserne.

Interview + videooptagelser: Som bekendt kan vi også være arkivskabende, og skaffe materiale til generationerne efter os - det gælder bl.a. omkring netop interview og videooptagelser. Antallet af interview er steget, men 25 af disse skyldes et projekt i Gellerup. Et projekt omkring indsamling af erindringer i kulturbyåret er i støbeskeen.

Udgivelser: Omfatter både bøger, kalendere, artikler o.l., men netpublicerede tekster bør også tælles med – Artikler i ÅrhusWiki er jo også artikler.

Øvrige oplysninger: Kun 8 af arkiverne samt Stadsarkivet oplyser, at de har haft presseomtaler i det forløbne år. Det kan være svært at få mediernes bevågenhed, men der burde være plads til gode historier fra lokalområdet - måske er det lettest at komme til orde i ugeaviserne, hvis man stiller med færdigskrevet stof. Arkiverne har oplyst, at de rummer ca. 80.000 billeder, men indberetningsskemaet kunne misforståes, og ved status pr. 31. december 2014 har nogle helt tydeligt kun anført årets billeder. Andre har ikke udfyldt denne del – måske fordi der ikke er nogen opgørelser/registreringer af arkivets billeder. Stadsarkivet oplyser, at der nu er 140.000 billeder. Et arkiv oplyser, at de har haft over 200.000 besøgende på deres hjemmeside – arkivet havde bl.a. Miniarkibas.

3. Et nedskrevet administrationsgrundlag

I det tidlige forår 2014 blev vi i Arkivudvalget præsenteret for et administrationsgrundlag, der fastlagde retningslinierne for samarbejdet mellem Aarhus Kommune og Lokalarkiverne. Dette nedskrevne administrationsgrundlag udpenslede ikke alene, hvor meget arkiverne kunne forvente at blive serviceret fra biblioteksvæsenet, men lagde også op til ændringer i vores arkivstruktur med de 3 område-bestyrelser og et arkivudvalg og deres funktioner, bl.a. var det også tanken af skyde et koordinationsudvalg ind i den eksisterende struktur. Vi fik fjernet eller ændret de mest uspiselige dele, og samlet set drejede det formelle skrift sig om at skabe nemmere arbejdsgange i samarbejdet og dermed reelt at få reduceret den tid, som Lokalbibliotekerne skal bruge på lokalarkiverne. Der skulle f.eks. ikke mere være biblioteksrepræsentation i områdebestyrelserne, og der blev sat rammer for, hvor meget tid der vil blive afsat til at føre vores regnskaber, til indkøbsadministration og til vores brug af sekretærbistand.

Administrationsgrundlaget har også betydet, at vores arkivforenings vedtægter må tilpasses de nye tider, da bl.a. Arkivudvalgets sammensætning ændres og biblioteksrepræsentation i områdebestyrelserne bortfalder. De tilpassede vedtægter har været udsendt til arkiverne og er nu på vej gennem systemet, idet de både skal godkendes af Aarhus Kommune (formodentlig er det Bibliotek og Borgerservice) samt SLA (Sammenslutningen af Lokalarkiver).

4. Lønnede arkivmedarbejdere

I Arkivudvalget har lønsatserne for arkivmedarbejdere vist aldrig tidligere været behandlet. Vi har kun drøftet timefordelingerne. Måske fordi vi ikke troede, at det var vores bord, bl.a. fordi der også var bibliotekarer imellem de lønnede, og fordi vi troede, at det fulgte nogle faste takster. Da vi imidlertid i foråret 2014 fik meddelelse om, at der skulle være lønforhandlinger med nye arkivledere og samtidig ske en indplacering i løntrin efter pågældendes baggrund, så ville vi meget gerne have et overblik over hele lønsituationen – hvem er lige nu ansat, og hvad er lønnen faktisk for hver enkelt.

Ikke alene var der pæn variation i timelønnen, men arkivlederne var tilsyneladende ansat på forskellige måder. Det viste sig også, at vi dumpede ned midt i en omlægning af ansættelserne, og bl.a. omkring 1. oktober trådte nye regler i kraft til sikring af medarbejderes lønninger og arbejdsforhold. De lønnede arkivmedarbejdere overgår fra timeløn til månedsløn. Der skal udformes ansættelsesbreve, der bliver optjent lønancinitet, der udbetales fremover løn under sygdom og ferie. I tilfælde af sygdom og ved ferie skal det indberettes på de rigtige steder. Den ansatte skal udfylde timesedler, og der bliver udbetalt en anden løntakst om aftenen.

Det hele burde kunne gøres mere smidigt, når der nu er tale om små deltidsansættelser, men der er vist en række formelle regler, som der skal tages hensyn til. Gennem årene har der flere gange været drøftet at omlægge løntimerne – evt. samle timerne i nogle større klumper (f.eks. til en deltids ”amtskonsulent”) eller fordele timerne ud på alle arkivledere, så hvert arkiv får en lønnet ansvarlig.

Lønsagen vil blive taget op igen på det/de kommende Arkivudvalgsmøder.

5. Husleje, varme, el, vand o.l.

Vi er som arkiver vant til at bo huslejefrit. De årlige ca. 5.000 kroner til driften af hvert arkiv rækker ikke ret langt, hvis vi skal til at betale husleje m.m. I forbindelse med det opstillede administrationsgrundlag har man også på en uklar måde forsøgt at inddrage dette - måske kun som generelle betragtninger. Skal vi til at betale husleje m.m. til kommunen af vore kommunale midler, så må det være naturligt at vores kommunale tilskud forøges tilsvarende.

Sagen er imidlertid lidt indviklet, fordi flere arkiver er beliggende i lokaler som betales af andre magistrater end kulturens magistrat. Af kommunens 22 lokalarkiver er et enkelt beliggende i en sognegård (folkekirkelig bygning), og her er der indgået en fornuftig aftale om en husleje. Af de øvrige 21 arkiver er 12 placeret i forbindelse med et bibliotek, mens de resterende 9 ligger i bygninger som vist alle tilhører andre magistrater. Da kassetænkning ikke er ukendt, og økonomien er stram rundt omkring, kunne man forstille sig, at tanken om, at vi skal til at betale husleje, vil dukke op med fornyet styrke. Vi har i 2014 for første gang måttet betale varme for et arkiv i en ”fremmed” magistrats bygning – det var her tale om et beløb på 12.988 kr., hvilket svarer til mere end 10% af arkivernes formelle driftsmidler.

6. Lidt omkring bogføringen af vore regninger

Ved en fejl blev nogle fællesudgifter splittet op og bogført på de enkelte arkivers konto. Det gælder bl.a. kontingentet til SLA, der bygger på befolkningsunderlaget i de enkelte arkivers dækningsområder, og det ramte ligeledes udgifter til internet og telefon for arkiver, der ikke lå i forbindelse med et bibliotek. Selv om fejlene blev rettet, så forsvinder de ikke ud af syne i

moderne regnskabsprogrammer, men optræder som en modkontering i regnskabet og måske ikke under samme betegnelse – dette kunne gøre overblikket meget vanskelig.

Gennem flere år har Arkibaskurser været betalt af fælleskassen, mens andre kurser skulle betales af det enkelte arkiv. Det var selvsagt ikke let at administrere, da det nogle gange kunne være svært ved bogføringen at se af regningen/udlæget, hvad kurset drejede sig om. Fra midten af 2014 har vi omformuleret dette, så alle arkivrelevante kurser fremover betales af fælleskassen.

Husk, at alle arkiver har samme EAN-nummer, hvorfor det er vigtigt, at få XG-nummeret eller arkivets navn med, når I køber noget ude i byen på digital regning. Det giver en masse besvær at forsøge at finde frem til den rette køber, hvis dette ikke fremgår. Det hjælper heller ikke at skrive vore bogfører Kirsten Pedersen på – det gør det naturligvis ikke lettere at finde køberen.

Det er en god idé på det enkelte arkiv at udarbejde et internt regnskab over forbrug, for så er det lettere at kontrollere og sammenligne med det officielle forbrugsregnskab, når det dukker op. Sager købt gennem Indkøbskontoret kender man typisk ikke prisen for, men man kan blot notere dette også evt. med en cirka-pris.

Det er også en god idé at gemme en kopi af regninger/bilag/følgesedler/kvitteringer, som kan få betydning ved eventuelle reklamationer over de købte genstande. Det kan nemlig være lidt besværligt at få rekvireret en kopi fra den overordnede regnskabsafdeling.

7. Udviklingspuljen er blevet justeret

I 2014 blev Udviklingspuljen blødt lidt op, så den kan støtte bredere. De 12 x 5.000 kroner, som arkiverne i efteråret søgte ekstra til deres drift, er taget fra denne pulje. Den justerede ordlyd for Udviklingspuljen er sendt ud til arkiverne med referatet fra Arkivudvalgs mødet den 9. december 2014.

På Arkivudvalgets vegne
Svend-Erik Christiansen